अनुसूची २

आगामी आ.व २०७३/७४ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यका बुँदाहरु

बुदाँ नं	नीति तथा कार्यक्रमको व्यहोरा	सूचकहरु	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	यस महिनाको प्रगति	हाल सम्मको प्रगति	कैफियत
१२.	कृषितर्फ मुख्य खाद्यबस्तुहरूमा आधारभूतरूपमा दुई वर्षमै आत्मनिर्भर हुनेगरी सरकारले कृषिमा लगानी बढाउने छ र खाद्य सुरक्षा हासिल गर्ने छ ।	कृषि विकास रणनीतिले तोके बमोजिम कृषि क्षेत्रमा क्रमशः लगानी बृद्धि भएको हुनेछ ।	योजना महाशाखा	सम्पूर्ण निकायहरु			
		आ.ब. २०७३/७४ मा धान, मकै, गहुँ बालीको बार्षिक उत्पादन क्रमशः …… मे.टन भएको हुनेछ ।	अनुगमन मूल्याङ्कन तथा तथ्याङ्क महाशाखा	कृषि विभाग			
१५	कृषि, पर्यटन, उद्योग तथा सेवाक्षेत्रको बिस्तारसँगै पुनर्निर्माण एवं नवनिर्माणमा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरिने छ । स्वदेशमा नै रोजगारी र स्वरोजगारीका पर्याप्त अवसर सिर्जना गरी रोजगारीका लागि वैदेशिक श्रम बजारमाथिको निर्भरता क्रमशः घटाउँदै लगिने छ ।	बार्षिक … युवाहरु कृषि उद्यममा संलग्न भएका हुनेछन् ।	कृषि विभाग				
१९.	वित्तीयक्षेत्रको स्थायित्व हासिल गर्दै आर्थिक वृद्धिलाई सघाउ पुग्ने गरी वित्तीयक्षेत्र विकास रणनीति कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । **वित्तीय साधन, स्रोतलाई कृषि,** ऊर्जा, पर्यटन र भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रमा परिचालन गरिने छ ।	कृषि क्षेत्रमा विभिन्न वित्तिय संस्थाहरुले सुलभ ब्याजदरमा ऋण प्रवाह भएको हुनेछ ।	योजना महाशाखा	सम्पूर्ण निकायहरु			
२६	कृषिक्षेत्रको व्यवसायीकरण र आधुनिकीकरण गर्दै यसलाई मर्यादित, सुरक्षित एवं आकर्षक पेसाको रूपमा विकास गरिने छ ।तुलनात्मक एवं प्रतिस्पर्धात्मक लाभको	२१०० कृषि उत्पादन पकेट क्षेत्र, १५० ब्लक, ३० वटा जोन तथा ७ वटा सुपरजोन स्थापना भएको हुनेछ ।	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकरण परियोजना	सबै निकायहरु			

	सम्भावना र भौगोलिक एवं पर्यावरणीय स्थिति अनुसार मुलुकका विभिन्न भागहरूलाई विभिन्न खाद्यबस्तु उत्पादनको पकेटक्षेत्र निर्धारण गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । किसानहरूको सहभागितामै सामाजिक सुरक्षा कोष खडा गरी क्रमशः उनीहरूलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याइने छ । युवाहरूलाई कृषिमा आकर्षित गर्दै वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूलाई समेत यसमा आबद्ध गरिने छ ।	किसान आयोग तथा किसान सुरक्षा कोषको स्थापना भएको हुनेछ ।	नीति तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग समन्वय महाशाखा	कृषि विभाग			
		युवा लक्षित कार्यक्रमबाट ..... युवाहरु लाभान्वित भएका हुनेछन् ।	कृषि विभाग	सबै निकायहरु			
२७	कृषिको यान्त्रीकरणलाई प्रोत्साहन दिन सामूहिक र सहकारी कृषि प्रणालीको विकास गरिने छ । मल, बीउ, सिंचाइ, प्रविधि र कृषि उपजको बजारको सुनिश्चितता कायम गरिने छ । कृषि ऋण, बाली तथा पशुपंक्षी बीमामा किसानको सर्वसुलभ पहुँच पुग्ने व्यवस्था गरिने छ ।यसका लागि निजी क्षेत्रसँगै सहकारी संस्थाहरूलाई समेत परिचालन गरिनेछ ।कृषि सहकारीको प्रवर्धन गरी साना किसानहरूको आर्थिक सामाजिक सशक्तिकरण गरिने छ ।	आ.ब. २०७३/७४ मा ..... पावर टिलर, ...ट्रयाक्टर ...... पानी तान्ने शुन्य शक्ती पम्प..... लगायतका कृषि यन्त्रको वितरण भएको हुने ।	कृषि विभाग	सबै कार्यक्रम निर्देशनालयहरु र जि.कृ.वि.का.हरु			
		२ लाख ७५ हजार मे.टन रसायनिक मल, १० हजार मे.टन प्राङ्गारिक मल तथा १३ हजार मे.टन उन्नत बीउ बिजन वितरण भएको हुनेछ	विशेष कृषि उत्पादन कार्यक्रम	कृषि विभाग			
		..... वटा यान्त्रीकरण प्रविधि विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरण भएको हुनेछ	नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद	कृषि विभाग			
		कृषकहरुले बाली बीमा गराउँदा तिर्नुपर्ने बीमा प्रिमियमको अनुदानमा रु. ६ करोड रकम खर्च भएको हुनेछ ।	खा.सु. कृ.व्य. प्र. तथा वा. महाशाखा	कृषि विभाग			
		सहकारी मार्फत यान्त्रिकरण, अनुदानित मल बीउ तथा बीमा प्रिमियम अनुदानबाट १ लाख भन्दा बढि साना किसानहरु लाभान्वित भएका हुनेछन्	कृषि विभाग	जि.कृ.वि.का.हरु			

२८	हालै जारी कृषि विकास रणनीति अन्तर्गत मुख्य रणनीति र कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कृषि प्राविधिकको सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।कृषि अनुदान कार्यसम्पादन र उत्पादकत्वको आधारमा दिइने छ ।साथै कृषि प्रसारसम्बन्धी सूचनाहरू मोबाइल फोनमार्फत सम्प्रेषण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।	एक गा.वि.स. एक कृषि प्राविधिक कार्यक्रम मार्फत १५०० जना कृषि प्राविधिकहरु परिचालित भएका हुनेछन्	कृषि विभाग	क्षे.कृ.नि.हरु र जि.कृ.वि.का.हरु			
		एस एम एस मार्फत कृषि सूचना संप्रेसित मोबाईल सेवाग्राहीहरुको संख्या १ लाख पुगेको हुनेछ ।	जलबायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजना	कृषि सूचना तथा संचार केन्द्र			
		कृषि सूचना प्रविधि सम्बन्धी कम्तिमा २ वटा मोबाईल एप्सको विकास तथा प्रवर्द्धन भएको हुनेछ ।	कृषि सूचना तथा संचार केन्द्र	कृषि विभाग			
४३	कर्णाली अञ्चल लगायत देशका विकट र दुर्गम क्षेत्रमा खाद्य सुरक्षाका लागि आपूर्ति व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी तुल्याइने छ । खडेरीग्रस्त जिल्ला र बस्तीहरूमा थप खाद्यान्न पठाउने काम गरिने छ ।स्थानीय स्तरमा खाद्यान्न उत्पादन वृद्धि तथा खाद्य आनीबानीमा परिवर्तन ल्याउन आहार परिवर्तनसम्बन्धी प्राविधिक र व्यवहारिक अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।	कर्णाली अञ्चल लगायत देशका विकट र दुर्गमक्षेत्रमा स्थानीय बाली/उत्पादनको प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन हुनेछ ।	कृषि विभाग	जि.कृ.वि.का.हरु			
		स्थानीय बाली तथा परिकार विविधिकरण सम्बन्धी खाद्यआहार सुधार सम्बन्धी जनचेतनामूलक अनुशिक्षण कार्यक्रमहरु संचालन भएको हुनेछ ।	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग				
९२.	सहकारी संघ-संस्थाहरूलाई कृषिउत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरण गर्न, उद्यमशीलता विकास गर्दै औद्योगिक उत्पादन बढाउन, वित्तीय सेवा पु¥याउन र शिक्षा स्वास्थ्य लगायतका सेवाहरूमा सर्वसाधारण जनताको पहुँच बढाउन सहकारी संस्थाहरूलाई उत्प्रेरित गर्दै सहकारिताको मान्यता र आदर्श अनुरूप सञ्चालनको व्यवस्था गरिनेछ ।	५ हजार भन्दा धेरै सहकारी संघसंस्थाहरुसँग साझेदारीमा कृषि उत्पादन प्रशोधन तथा बजारीकरणका कार्यक्रमहरु संचालित भएका हुनेछन् ।	सबै निकायहरु	सबै निकायहरु			

९६.	युवाहरूको उद्यमशीलता विकास गर्दै उत्पादनसँग जोड्न युवा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई बिस्तार गरी प्रति वर्ष ५० हजार युवालाई स्वरोजगार बनाइने छ । युवा स्वरोजगार कार्यक्रम, कृषिको पकेटक्षेत्र विकास कार्यक्रम एवं लघु तथा घरेलु उद्योग कार्यक्रमबीच समन्वय गरी' दश युवा, एक युवा उद्यम कार्यक्रम' आगामी आर्थिक वर्षमा नमूनाको रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।युवा वैज्ञानिकलाई प्रोत्साहित गर्न अनुसन्धान वृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।बेरोजगार युवालाई शैक्षिक प्रमाणपत्र धितो राखी परियोजना प्रस्तावको आधारमा सहुलियतपूर्ण ऋण उपलब्ध गराइने छ ।	कृषिका कार्यक्रमहरुबाट बार्षिक ५० हजार युवाहरु लाभान्वित भएका हुनेछन् ।	कृषि विभाग र बैदेशिक सहायतामा संचालित आयोजनाहरु	जि.कृ.वि.का.हरु			
		आ.ब. २०७३/७४ मा नमुनाको रुपमा २१०० पकेटहरु विकास भई कार्यक्रम संचालन भएको हुनेछ ।	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	कृषि विभाग			
९७.	विद्यमान श्रम ऐनलाई प्रतिस्थापन गर्न बनेको विधेयक र सामाजिक सुरक्षा विधेयकलाई संसदबाट पारित गरी श्रमिकका लागि योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम यसै आर्थिक वर्षबाट प्रारम्भ गरिने छ ।कामदार/कर्मचारीलाई ६० वर्ष उमेर पूरा भएपछि पेन्सनको व्यवस्था मिलाउन विद्यमान सञ्चयकोष तथा उपदानसम्बन्धी व्यवस्थामा पुनरावलोकन गरिने छ ।कृषि लगायत अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिककालागि समेत सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्था गरिने छ ।	आ.ब. २०७३/७४ देखि किसान सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रारम्भ भएको हुनेछ।	नीति तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग समन्वय महाशाखा	कृषि विभाग			